

In pentecosten (homilia 13) (olim sub nomine Joannis Chrysostomi)

⊕✎◆☉☂■□◆ ☉☉☒✎✎□✎◆&☉☂☉☉◆ ☉◆■◆☉☂
◆✎□◆☉☂☉◆☉◆☒ ✎☉◆◆☉◆☉☂☉☉◆ ☉☉
☂☉☉☂ ✎✎☉☂ ◆☉\☉ ☉☂☉☉☉☂☉ ☉☉☉◆☉&☉◆
☉\☉ ☉☉☉\☂ ◆☉◆\☂ ✎☉☉ ◆☉☂☉☉☉☂☉☉ ☉☉☉☉☉☉
☉☉◆☉☉

Ἐξεστί μοι πρὸς τὸν παρόντα καιρὸν ἀφορῶντι μεγαλοφωνότερον τὴν Δαυϊτικὴν ἐκείνην ῥῆξαι φωνήν, ἣν οὐκ ἄνθρωπος ἐξηγόρευσεν, ἀλλὰ θεὸς ἐχάλκευσεν. Ποίαν ταύτην φησίν; Πάντα τὰ ἔθνη, κροτήσατε χεῖρας, ἀλαλάξατε τῷ θεῷ ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως. Διὰ τί; Ὅτι κύριος τῆς δόξης εἰς οὐρανοὺς ἀνήλθεν, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ τῆς γῆς κατήλθεν· ὅτι τὸ δεσποτικὸν πῦρ ἀνήφθη, καὶ ὁ δεσποτικὸς ἄρτος ὠπτήθη· ὅτι τὸ ἅγιον πνεῦμα θεολογεῖται, καὶ ὁ Μαραθῶνιος ἀποτυφλοῦται· ὅτι τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐδεξάμεθα, καὶ ὀρφανίας τὸ σύνολον οὐκ ἐγευσάμεθα· ὅτι ὁ νυμφίος Χριστὸς ἀνελήφθη, χρεῖαν οὐχ ὑπεμείναμεν. Ἀναγκαῖον γὰρ ἀποδημήσαντος τοῦ νυμφίου, συμπαρεῖναι αὐτὸν τὸν φύλακα, ἐπειδὴ πολλοὶ φθορεῖς ἐπὶ γῆς πελάζονται. Ἀποδημήσας οὖν ὁ νυμφίος Χριστὸς κόσμον ὅλον τῆν νύμφην παρέθετο, καταλείπων αὐτίκα τὰ χρειώδη πάντα ὡς προνοητῆς τῆς κόρης. Ποῖα χρειώδη; Οἶνον, τὸν μυστικόν· ἔλαιον, τὸ τοῦ χρίσματος· ἄρτον, τὸ τίμιον σῶμα· πρόσδοτον, τὴν τῶν πιστῶν καρποφορίαν· ἔριον, τὸ τῷ νεοφωτισμῷ περιβόλαιον· λῆνον, τὴν τῆς φιλαδελφίας λευκότητα. Ταύτης γὰρ τῆς νύμφης τὴν ἐργασίαν θεωρήσας ὁ παροιμισιαστὴς ἔλεγεν· Δισσὰς στολὰς καὶ χλαίνας ἐποίησε τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. Ποίας δισσὰς στολὰς; Λευκὰς καὶ πορφύρας· λευκὰς μὲν τὰς ἀποστολικὰς μὴ ῥυπωθείσας τῇ ἀσεβείᾳ, πορφύρας δὲ τὰς μαρτυρικὰς, ἃς ἐκογχύλευσαν τῷ ἰδίῳ αἵματι.

Τί δὲ καὶ ὁ συγγραφεὺς τῶν ἀποστολικῶν Πράξεων Λουκᾶς; Ἀναγκαῖον γὰρ αὐτὸν ἐπισκέψασθαι. Ἦκουσες αὐτοῦ βοῶντος· Ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς ἦσαν ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτό· καὶ γίνεται ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὡσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι οἱ τοῦ κυρίου μαθηταί. Διὰ τί δὲ ἐκάθηντο; Ὅτι οὐδέπω τὴν ποικιλίαν τῶν γλωσσῶν ἐδέξαντο, ὅτι πλὴν τῆς ἀγροικιζούσης λέξεως οὐδὲν ἕτερον ἐπίσταντο. Ἐκάθηντο οἱ τοῦ κυρίου μαθηταί πρὸ τῆς ἐπιφοιτήσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἀργίαν τιμῶντες, τῆς ἐπαγγελίας τὴν σαγήνην συρράπτοντες, πρὸς τὴν θήραν τῶν λογικῶν ἰχθύων ἑαυτοὺς εὐτρεπίζοντες. Ἐλεγον γὰρ πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί τοῦ κυρίου καθήμενοι· Μηδεὶς ἡμῶν πρὸ τῆς ἐπιφοιτήσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος πρὸς διδασκαλίαν ὀρμήσει. Ἡμεῖς οἱ ἰδιῶται καὶ ἀγράμματοι, πλὴν τοῦ ψελλίζειν μηδὲν ἐπιστάμενοι· οἱ δὲ ἀντικείμενοι ἡμῖν, νομικοὶ καὶ φιλόσοφοι, καὶ πρὸς καταρρητόρευσιν ἔτοιμοι. Διδασκάλους ἡμᾶς τῶν ἐθνῶν ὁ κύριος [ἡμᾶς] ἀπεφήνατο· πῶς δυνώμεθα Ῥωμαίους κατηχῆσαι, ἢ Πάρθους παιδεῦσαι, ἢ Γαλάτας φωτίσαι, ἐὰν μὴ τῶν ποικίλων γλωσσῶν δεξώμεθα τὴν ἐνθήκην; Ταῦτα τῶν ἀποστόλων πρὸς ἑαυτοὺς ἴσως ἀμφιβαλλόντων, ἐγένετο ἄφνω ἦχος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς ἀρτίως ἤκουες. Ἄνωθεν ἦχος ἐπέμπετο, οὐχὶ δὲ κάτωθεν κτύπος ἀνεδίδετο. Διὰ τί; Ἴνα μὴ δόξωσιν οἱ ἀπόστολοι τὸν δράκοντα κάτωθεν συρίζειν, ἀλλὰ ἄνωθεν τὸ πνεῦμα δροσιζειν. Ἦχος ἐγένετο, ἐπειδὴ νόμος ἐπαύετο· ἦχος ἐγένετο, ἐπειδὴ γλῶσσαι μετετορνεύοντο. Διὰ τί οὖν τοῦ θαύματος ἦχος προέδραμεν, καὶ πρὸ τῶν

γλωσσῶν ὁ κτύπος ἐνήργησεν; Ἐπειδὴ καὶ περὶ τὴν νομο θεσίαν φωνὴ τῆς σάλπιγγος ἤχει μέγα, καὶ † πάνσταγος † φοβερὸν τὸ ὕδωρ συνέτρεχεν, ἵνα σὺν ἡσυχίᾳ καὶ φόβῳ τὸν λόγον ἀκούσωσιν. Ἄλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ Σαμουὴλ διαμαρτυρουμένου τοῦ λαοῦ ἔδωκε φωνὰς καὶ βροντὰς σὺν χαλάζῃ πολλῇ. Ὅπου γὰρ θεότητος κίνησις, ἐκεῖ καὶ τῶν στοιχείων ὁ θόρυβος. Ὅμως οὖν γινώθι ὅτι καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα σὺν πατρὶ καὶ υἱῷ θαυματουργεῖ, κάκεῖ πνέει ὅπου βούλεται. Τούτου χάριν ἤχος προέτρεχεν. Καὶ ὁ οἶκος ἐπληροῦτο, ἐπειδὴ καὶ πάντα τὸν κόσμον ὡς οἶκον ἐπλήρουν, κατὰ τὸ φάσκον ῥητόν· Ποῦ πορευθῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός σου, καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου ποῦ φύγω; καὶ πάλιν· Τὸ πνεῦμα κυρίου ἐπλήρωσε τὴν οἰκουμένην. Οἰκουμένην δὲ τὸν ἄνθρωπον λέγει, ὡς οἶκον τοῦ ἐπὶ πάντων θεοῦ, καὶ κόσμον τοῦ κοσμοποιοῦ, καὶ εἰκόνα τοῦ εἰκονογράφου, καὶ ποίημα τοῦ ἀνθρωποπλάστου. Πλὴν γὰρ ἀνθρώπου πᾶν ζῶον τῇ γῆ προσενένευκε κάκεῖ τὴν ὄσφρησιν πέμπει ὅπου τὴν ὑπαρξιν ἔχει, μόνον δὲ ὁ ἄνθρωπος καὶ τὴν γῆν πατεῖ καὶ τὸν οὐρανὸν κατανοεῖ. Διὰ τί; Ἴνα τὰ μὲν κάτω ὡς γῆινα καταπατῆ, τὰ δὲ ἄνω ὡς οὐράνια ἐπιποθῆ; μόνος γὰρ ὁ ἄνθρωπος, ἵνα ὡς σαφέστερον φράσω, καὶ <τῇ γῆ> γειτνιαῖ, καὶ τῷ οὐρανῷ συγγενειάζει. Ἄλλ' ὅμως, εἰ καὶ τῶν ἀμφοτέρων ἔχεται, τὸ κυριώτερον ἄνωθεν κέκτηται· ὅθεν ἡ κεφαλὴ μὲν τοῦ ἀνθρώπου τῷ οὐρανῷ παρεΐκασται κάκεῖνου φέρει τὸ σχῆμα· ἔχει γὰρ μικρὸν οὐρανίσκον καὶ δύο φωστῆρας κατὰ Παῦλον βωῶντα· Ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει. Εἰ τοίνυν τὸν πάντα κόσμον πληροῖ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὅπερ ἐστὶν ἀνθρωπότης, πῶς κτίσμα τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ τὴν Μαραθωνίου μανίαν; Τοῦτο γὰρ Μαραθῶνιος μανεῖς ἐδογματίσεν, ὅτι κτίσμα τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. Ἄλλ' ὦ Μαραθῶνιε, κτίσμα ἐν κτίσματι κατοικεῖν οὐ δύναται. Ὁ δὲ λέγω τοιαύτην ἔχει τὴν ἀπόδοσιν· κτίσμα θεοῦ ἄνθρωπος, ἀλλὰ καὶ οἶκος θεοῦ ὁ ἄνθρωπος. Παντί που δήλον ὅτι θεὸν τὸν ἐνοικοῦντα ἔχει· ποῖος γὰρ ναός, ὃν οὐ τρέφει τὸ ἄγαλμα; Εἰ δὲ θεὸν τὸν ἐνοικοῦντα ἔχει, πλὴν θεοῦ οὐδεὶς ἐνοικεῖ ἐν ἀνθρώπῳ. Ἄκουε αὐτοῦ τοῦ κυρίου λέγοντος· Ἐλεύσομαι ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ μου καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν, καὶ πάλιν· Ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεός. Ἄλλ' ἐρεῖ εὐθέως ὁ Μαραθῶνιος· Ὁ πατήρ καὶ ὁ υἱὸς ἐκεῖ ἐνώκησεν, μὴ γὰρ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον; Ἄλλ' ὦ Μαραθῶνιε, ἄκουε Παύλου λέγοντος· Οὐκ οἶδατε ὅτι ναός τοῦ θεοῦ ἐστε καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; Εἰ δὲ καὶ ναός τοῦ θεοῦ ὁ ἄνθρωπος καὶ οἶκος τοῦ ἁγίου πνεύματος, τί ἐρεῖς πρὸς ταῦτα; Ἄλλ' ἐροῦσι πρὸς ταῦτα Μαραθῶνίων παῖδες, οἱ τὴν πεντηκοστὴν ἀριθμῶντες καὶ τὴν ἑορτὴν μὴ κρατοῦντες πῶς γὰρ ἑορτάσωσιν ἂν μὴ εὐσεβήσωσιν, ἂν μὴ τὸ πνεῦμα θεολογήσωσιν; ἐροῦσιν εὐθέως ὅτι ταῦτα ὁ ἀπόστολος κεχαρισμένως ἐμαρτύρησε περὶ τοῦ πνεύματος. Δειξόν μοι αὐτὸν τὸν πατέρα λέγοντα, ὡς εἶπε περὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ υἱοῦ, ὅτι ἐνοικήσω ἐν ἀνθρώπῳ, ὅτι καὶ περὶ τοῦ πνεύματος ταῦτα λέγει, καὶ πείθομαι. Ἄλλ' ὦ Μαραθῶνιε, καὶ τίς ἐλάλησε περὶ τοῦ μακαρίου Παύλου; Οὐχὶ ὁ δεσπότης Χριστός; Οὐκ ἤκουσας αὐτοῦ λέγοντος· ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἔμοι λαλοῦντος Χριστοῦ; Παῦλον παραγράφῃ, Μαραθῶνιε, τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς, τὸ μύρον τῆς χάριτος, τὸ στόμα τῆς ἐκκλησίας, τὸν κιχρῶντα τῷ θεῷ τὸ στόμα; Καὶ πόθεν τοῦτο; Ὅτι Παῦλος κιχρᾶ τῷ θεῷ τὸ στόμα, ἄκουε τοῦ κυρίου λέγοντος πρὸς αὐτόν· Λάλει, Παῦλε, καὶ μὴ σιωπήσης, διότι ἐνταῦθα λαός μοι πολὺς ἐστίν. Θεὸς λέγει Παύλῳ· Λάλει, καὶ σὺ ἀπιστεῖς Παύλῳ λέγοντι περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος; Παῦλον παραγράφῃ, Μαραθῶνιε, τὸν πνευματοφόρον, τὸν θεοῦ λόγον, τὸν τὰ στίγματα τοῦ κυρίου βαστάζοντα; Ἄκουε αὐτοῦ ἀριθμοῦντος ὅσους πειρασμούς ὑπέμεινε διὰ τὸ εὐαγγελικὸν κήρυγμα. Ἄκουε· Ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς πολλάκις, ἐν θανάτοις

πολλάκις. Ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον, τρὶς ἐρραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρὶς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα· ἐν ὁδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις ἐξ ἔθνῶν, κινδύνοις ληστῶν, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίαις. Παῦλον παραγράφῃ, Μαραθώνιε; Ἔδει μὲν σε μὴ παραγράφεσθαι Παῦλον, τὸν ἕως τοῦ τρίτου οὐρανοῦ ἀρπαγέντα, καὶ σὺν αὐτῷ τῷ σώματι εἰς τὸν παράδεισον μετενεχθέντα, κάκει τὸν ληστήν τὴν πίστιν τρυγήσαντα θεασάμενον, καὶ ἄρρητα ῥήματα ἀκούσαντα.

Καὶ βοᾷ ταῦτα· Ἀλήθειαν λέγω, οὐ ψεύδομαι. Εἰ δὲ βούλει, ὦ Μαραθώνιε, παρὰ τοῦ σωτήρος λαβεῖν τὴν ἀπόδειξιν ταύτην, ἄκουε τοῦ κυρίου ταῦτα λέγοντος πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ μαθητάς· Ὅταν ἄγωνισιν ὑμᾶς ἐπὶ ἡγεμόνας καὶ βασιλεῖς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε· οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. Εἶδες τὴν ἔνθεον τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐνέργειαν, καὶ ὅτι μία οἴκησις πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος; Ὡν τοίνυν ἡ οἴκησις μία, τούτων καὶ ἡ οὐσία μία. Εἰ δὲ μικρὰ ταῦτα πρὸς ἀπόδειξιν, λάμβανε καὶ τὰ ἀρτίως ἡμῖν παραναγνωσθέντα· καλὸν γὰρ ἐστὶ τὸ πνευματικὸν ἄριστον ὁψάνοις παραθεῖναι. Τί οὖν ὁ συγγραφεὺς τῶν ἀποστολικῶν Πράξεων Λουκᾶς; Ὡφθησαν δὲ αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός, ἐκάθισέ τε ἐφ' ἓνα ἕκαστον αὐτῶν, καὶ ἐπλήσθησαν πάντες πνεύματος ἁγίου, καὶ <ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις καθὼς> τὸ πνεῦμα ἐδίδου αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι. Ἦκουε συνετῶς. Καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου, <οὐ> καθὼς ἐκελεύετο· καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου, οὐ καθὼς ἐμάνθανεν. Τί τῆς ἀληθείας ταύτης θεοφεγγέστερον; Τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σήμερον, καθὼς ἤκουες, τὸν οὐρανὸν ἀνεπέτασεν, τὰς γλῶσσας ἐπλήθυνεν, τὸν κόσμον ἐφώτισεν, τοὺς ἀποστόλους ἐφαίδρυνεν, τοὺς Ἰουδαίους ἐθάμβησεν, τὰ ἔθνη ἐξέπληξεν, τοῖς κάτω προσετέθη, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄνω οὐκ ἐχωρίσθη· ἐκ τοῦ πατρὸς ἐξῆλθεν, ἀλλὰ τοῦ πατρὸς οὐκ ἀπελήφθη· ἀπὸ τοῦ υἱοῦ ἀπεστάλη, ἀλλὰ τόπον οὐ μετήλθεν. Διὰ τὰς ὑποστάσεις ἡ διαφορὰ τῶν λέξεων, οὐ διὰ τὴν μίαν οὐσίαν τῆς θεότητος. Ὡς δυνάμεθα ἀκούειν, διδασκόμεθα· οὐχ ὡς ἐστὶ θεὸς ἰδεῖν δυνάμεθα. Καὶ ὅτι ἦν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ ἀπεστάλη καὶ κατελθὼν ἐκ πατρὸς καὶ υἱοῦ οὐκ ἐχωρίσθη, μὴ τοῖς ἑμοῖς ῥήμασι παρακαθέξου, ἀλλὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ μακαρίου Πέτρου μάνθανε. Ἦκουες γὰρ αὐτοῦ ἀρτίως λέγοντος πρὸς Ἰουδαίους τοὺς ἀπὸ τοῦ φθόνου μεθύοντας· Φρικτὸν περιβόλαιον δέχεται, οὔτε ἐν τοῖς νεκροῖς καταλογίζεται οὔτε ἐν τοῖς ζῶσιν εὐρίσκεται ὁ μεθύων. Πρὸς πᾶσαν γλῶσσαν ἀπταιστώως δικαιολογεῖ, ὡς ὁρᾶτε τοὺς ἀποστόλους ἀσφάλτως πάντας παιδαγωγοῦντας; Τί τῶν μεθύοντων ἐν τοῖς ἀποστόλοις κατίδετε; Τὴν νηφαλαιότητα μέθην προσαγορεύετε, καὶ τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου πνεύματος οἰνοφλυγίαν καλεῖτε; Τὰ ἔθνη μακαρίζουσι καὶ ὑμεῖς διαβάλλετε; Μεθύουσιν οἱ ἀπόστολοι; Νῶε καὶ Λῶτ ἐμεθύσθησαν· μεθυσθέντες ἐκεῖνοι, ὁ μὲν κατάρας γραμματείων δουλικῶν ἀπηγόρευσεν, ὁ δὲ θυγατερομιξίας παράνομον κοίτην ἔστρωσεν. Οὐ μεθύουσιν οἱ ἀπόστολοι, Ἰουδαῖοι· εἰ δὲ καὶ μεθύουσιν, ἀπὸ τοῦ χειμάρρου τοῦ πνεύματος μεθύουσιν, οὐχὶ δὲ ἀπὸ οἴνου. Περὶ αὐτῶν γὰρ ἔλεγεν ὁ προφήτης· Μεθυσθήσονται ἀπὸ πλότητος οἴκου σου, καὶ τὸν χειμάρρον τῆς τρυφῆς σου ποτιεῖς αὐτούς. Ἄλλ' ἔστιν εἰπεῖν <τινα>· Καὶ ποίους χειμάρρους ἐμέθυσαν οἱ ἀπόστολοι τὴν σεμνοπρεπὴν τῆς ψυχῆς μέθην; Ποίου χειμάρρου; Τῆς τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου ἐνοικήσεως. Καὶ τίς τούτου μάρτυς; Ὁ δεσπότης Χριστός, ὁ τὴν πλευρὰν νυχθεῖς καὶ αἷμα καὶ ὕδωρ προβάλλων, ἵνα τὸν μὲν ποτίσῃ, ***. Ἦκουες γὰρ ἀρτίως τοῦ δεσπότου Χριστοῦ βοῶντος· Εἴ τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς με καὶ πινέτω. Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς

εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ρεύσουσιν ὕδατος ζῶντος.

Τοῦτο δὲ ἔλεγέ φησι περὶ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου οὗ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν. Ἀπὸ τούτου τοῦ χειμάρρου ἐποτίσθησαν οἱ ἀπόστολοι, καὶ μεθυσθέντες ποταμοὺς διδασκαλίας ἐπαῆκαν καὶ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἤρδυσαν τῷ θείῳ λόγῳ, καὶ τὸν νεόλυχον στάχυν τῆς εὐσεβείας ἔθρεψαν. Οὐ γὰρ τὴν Αἴγυπτον μόνον ἐλίμνασαν ὡς ὁ Νεῖλος ὁ ποταμός, οὐδὲ πηχυσμῶ τὴν χάριν ἐξέχεαν, οὐδὲ τὴν Εὐύλατον μόνην ἐπότισαν ὡς ὁ Φυσσών, οὐδὲ τὴν Αἰθιοπίαν μόνην ἤρδυσαν ὡς ὁ Γεών, οὐδὲ τὴν Ἀσσυρίαν μόνην ἐπέπλησαν ὡς ὁ Τίγρις, οὐδὲ τὴν Αὐγούστου Εὐφρασίαν μόνην ἐπίανα ὡς ὁ Εὐφράτης, ἀλλὰ πᾶσαν ὁμοῦ πόλιν καὶ πατρίδα καὶ χώραν καὶ νῆσον ἠῦφραναν, διὰ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος χάριτος ἐπέπλησαν. Καὶ μαρτυρεῖ μοι τῷ λόγῳ ὁ Δαυῖδ βοῶν· Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. Οὐ γλεύκουσιν οὖν μεμεστῶμενοι ἦσαν οἱ ἀπόστολοι, ἀλλὰ πνεύματος ἁγίου πεπληρωμένοι. Ὅθεν καὶ ὁ μακάριος Πέτρος ὀνειδίζων τοὺς Ἰουδαίους ἔλεγεν

, καθὼς ἀρτίως ἦκουες· <Οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε> οὗτοι μεθύουσιν, ἔστι γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας. Ὡς τοῦ παραδόξου θαύματος. Τρίτη ὥρα ἐπέστη τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. Πρώτη ὥρα ὁ πατήρ τὸν Ἀδὰμ ἔπλασεν, δευτέρα ὥρα ὁ υἱὸς τὴν Εὐάν ἐδημιούργησεν, τρίτη ὥρα τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τὰς γλώσσας τῶν ἀποστόλων ἐπλήθυνεν. Ποθήσωμεν τοίνυν ταύτην τὴν μέθην· ἔστηκε γὰρ ὁ κύριος κράζων· Εἴ τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς με καὶ πινέτω. Ὡς τῆς τοῦ κυρίου δαψιλείας. Οὐκ εἶπεν· Εἴ τις διψᾷ, ἔλθη πρὸς με καὶ πινέτω, ἀλλ' Εἴ τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς με καὶ πινέτω. Τοῦτό ἐστιν Ἀρρυσέσθω καθ' ἑκάστην τοῦτο τὸ πόμα, καὶ ἐν νυκτὶ καὶ ἐν ἡμέρᾳ θεραπεύει. Οὐ γὰρ σωματικὸν καύσωνα παύει, ἀλλὰ ψυχικὸν ἔρωτα πείθει· οὐδὲ κοιλίας ὄγκον ἐγείρει, ἀλλὰ διανοίας πόθον ὀξύνει· οὐδὲ ψυχροποσίας βλάβην ἐντίθησιν, ἀλλὰ θεογνωσίας κέρδος παρέχει. Ταύτην τὴν δίψαν ποθήσας καὶ ὁ μακάριος Δαυῖδ ἐβόα λέγων· Ὅν τρόπον ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, οὕτως ἐπιποθεῖ ἡ ψυχὴ μου πρὸς σέ, ὁ θεός. Λέγε καὶ σύ, ὦ ἄνθρωπε, μετὰ τοῦ Δαυῖδ· Ὅν τρόπον ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, οὕτως ἐπιποθεῖ ἡ ψυχὴ μου πρὸς σέ, ὁ θεός. Βλέπε μὴ ψεύση θεῶ, μὴ τῆς ἐλάφου εὐρεθῆς ἀργότερος. Μίμησαι τὴν ἔλαφον ἐκείνην, ταχυδρόμησον πρὸς τὸν κύριον· εὐσκελὲς γὰρ τὸ ζῶον. Τὸ σταυρικὸν κέρασ ἐπὶ τοῦ μετώπου βάσταζε· ἐξοχῆ γὰρ κεράτων καὶ τὸ ζῶον πεποίκιλται. Τῶν ἀποστολικῶν ὁρέων μὴ χωρίσης ποτέ· ἡδέως γὰρ καὶ ἡ ἔλαφος τοῖς ὄρεσι φιλοχωρεῖ. Τὰ ἰοβόλα τῶν αἰρετικῶν θηρία τῷ εὐσεβεῖ λόγῳ κατάσφαξε [τῶν αἰρετικῶν ὄφρων]· καὶ γὰρ ἡ ἔλαφος ***. Τεθολωμένον ὕδωρ πνευματομαχίας μὴ πῆγης ποτέ· ἀμήχανον γὰρ ἔλαφον τεθολωμένον ὕδωρ πιεῖν. Ἐπίβηθι ἐπὶ τῷ ὕψει τῶν εὐαγγελικῶν νοημάτων καὶ καταρτίσαι τοὺς πόδας σου εἰς τὴν ἄμωμον τῆς εὐσεβείας ὁδόν, ὅπως δυνηθῆς καὶ σὺ εἰπεῖν εὐχαρίστῳ στόματι τοῦ προφήτου· Ὁ θεός ὁ περιζωννύων με δύναμιν καὶ ἔθετο ἄμωμον τὴν ὁδόν μου, καταρτιζόμενος τοὺς πόδας μου ὡσεὶ ἐλάφου καὶ ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ ἴστων με. Ἦθελον δὲ μετὰ συμφήμης πολλῆς καὶ τὸν δεσπότην Χριστὸν ἔλαφον εἰπεῖν· αὐτὸς γὰρ ἡμῖν ἀνέτειλε τὸ σταυρικὸν τῆς σωτηρίας κέρασ.

Ὅθεν θαρροῦντες τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν κερατιοῦμεν· ὡσπερ γὰρ ἡ σωματικὴ ἔλαφος *** ἐκ τῶν ἀβύσσων τῶν βαπτισμαίων ὑδάτων τὸν βυθονήκτην διάβολον ὡς πολυκέφαλον εἶλε δράκοντα. Ὅθεν ὁ προφητικὸς χορὸς τὸν ἐπινίκιον ὕμνον ἀναμέλπων πρὸς αὐτὸν ἔλεγεν· Σὺ συνέθλασας τὰς κεφαλὰς τοῦ δράκοντος ἐπὶ τοῦ ὕδατος. Καὶ ὡσπερ τῆς σωματικῆς πάλιν ταύτης ἐλάφου τὸ κέρασ μετὰ † τῶν αὐτῶν †

τοῦ ζώου εἰς οἶκόν τινα καπνιζόμενον τοὺς ἐμφωλεύοντας θήρας ἀπελαύνει, οὕτω καὶ τὸ σταυρικὸν κέρασ τοῦ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τὸν ἐκούσιον τοῦ κυρίου θάνατον πάντα τὸν τόπον ὅπου ἂν ἐγγίση, τὴν ἀγέλην τῶν δαιμόνων ἀπελαύνει. Ποθήσωμεν τοίνυν, ὦ φίλοι, καὶ τιμήσωμεν τὴν παροῦσαν ἑορτὴν. Διὰ πάντων αὐτὴν τιμήσωμεν· ἀπέρχη σήμερον τὸν νεκρὸν ῥοδίσαι, μὴ ἐν μέθῃ ἐπάνω τοῦ μνήματος θυμίαμα βάσταζε, μὴ κρατῆρα συγκίρνα. Δακρύων χρεῖαν, ***; Συμπαθείας χρεῖα, μὴ γὰρ ὀρχήσεως; Στεναγμῶν χρεῖα, μὴ γὰρ κουρταλισμῶν; Ψαλμωδίας χρεῖα, μὴ γὰρ κιθαρωδίας; Εὐλαβείας χρεῖα, μὴ γὰρ μάχης; Ἐγκωμίων χρεῖα, μὴ γὰρ περισχισμάτων; Εὐχαριστίας χρεῖα, μὴ γὰρ ἀγανακτήσεως;

Σήμερον τὴν τοποθεσίαν ζητεῖς, καὶ διαγράφειν καὶ ἀρχιτεκτονεῦν καὶ οἰκοδομεῖν ἐπαγγέλλει, καὶ τῇ ἐξῆς πάντα κεκοίμηται. Ὡς διάθεσις ἅμα βλάβη μαρασμὸν ὑπομένουσαν. Τίμησον τὸν προοδοιορήσαντα, μὴ λυπῆσαι αὐτοῦ τὴν ψυχὴν τῷ πνεύματι. Ὁ προτελευτήσας ἀγωνίζεται πῶς τὸν κριτὴν δυσωπήσει, καὶ σὺ μεθύσκει ὅπως τὸν διάβολον τέρψης; Μίμησαι τὸν δεσπότην Χριστόν, ὦ ἄνθρωπε. Τί παραγενάμενος ὁ κύριος εἰς τὸ μνῆμα Λαζάρου πεποίηκεν; Ἐκλαυσεν ἢ ὀρχήσατο; Ὅτι αὐτῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ πρέπει δόξα, μεγαλωσύνη καὶ μεγαλοπρέπεια, ἅμα τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.